

3, 16. Schol. zu KĪTJ. ÇA. 67, 24. SARVADARÇANAS. 178, 3. गो° KUSUM. 30, 18. f. ई ebend. आ BHĀG. P. 5, 25, 15. — Vgl. विसादश्य.

1. विसंधि (2. वि + सं°) m. *Nebengelenk*: संधिविसंधयः SADDH. P. 4, 5, a.

2. विसंधि (wie eben) adj. 1) *ohne Gelenke*: शरीर MBH. 3, 8746. — 2) *nicht im Bündniss mit Jmd stehend* KĀM. NĪRIS. 15, 54. — 3) *ohne grammatischen Saṁdhi*, *wobei der Saṁdhi vernachlässigt ist* Verz. d. Oxf. H. 207, a, 15. PRATĀPAR. 62, b, 4. 63, a, 7.

3. विसंधि (वि = विसर्ग + सं°) m. *die euphonischen Regeln über den Visarga* Vop. 2 in der Unterschr.

विसंधिक (2. वि + संधि) adj. *ohne grammatischen Saṁdhi*, *wobei der Saṁdhi vernachlässigt ist* KĀVYĀD. 3, 125.

विसनाह (2. वि + सं°) adj. *ungepanzert* M. 7, 92.

विसमाप्ति (2. वि + स°) f. *Nichtvollendung* P. 2, 1, 60, V&rtt. 5.

विसर् (von सर् mit वि) m. 1) *Ausbreitung*, = प्रसर H. an. 3, 605. MED. r. 219. — 2) *Fülle, Menge* AK. 2, 5, 39. H. 1411. H. an. MED. HALĀJ. 4, 1. MĀLATĪM. 23, 14. KĀVYĀP. (1866) 79, 9. PAÑĀR. 3, 5, 24. लावण्य° KATHĀS. 15, 139. — 3) *eine best. hohe Zahl* VJUTP. 179. 181. Mēl. asiat. 4, 638. — Vgl. विसार.

विसरणा (wie eben) n. *das Sichausbreiten*: eines Ausschlags Suçr. 1, 283, 6. *das Weit-, Schlafwerden* (Gegens. संकोचन) 2, 38, 2.

विसर्ग (von सर् mit वि) m. = त्याग H. an. 3, 132. MED. g. 48. = मुक्ति HALĀJ. 5, 49. 1) *das Aufhören, Ende*: तप्ता घर्मा ऋषुवत्ते विसर्गम् RV. 7, 103, 9. पृथो विसर्गे धरूपोषु तस्थौ 10, 5, 6. व्रतदिशन्° PĀR. GRHJ. 1, 40. ÇĀṆKH. GRHJ. 1, 2. — 2) *Untergang der Welt* (= संस्कार oder विविधः सर्गः Comm.) BHĀG. P. 8, 7, 30. — 3) *das Loslassen, Öffnen*: मुष्टि° KĪTJ. ÇA. 7, 4, 17. 8, 1, 11. — 4) *das Loslassen, Wiederfreigebung*: der Stimme ÇĀṆKH. ÇA. 2, 14, 10. 4, 7, 2. GORR. 2, 3, 12. im Gegens. zu नियम MBH. 14, 1424 (= उत्पत्ति NILAK.). — 5) *das Entlassen* so v. a. *Vonsichgeben*: त्रेत्रो° MBH. 13, 4192. विष° Spr. 2866, v. 1. des Wassers von Seiten der Wolken RAGH. 4, 86. 16, 38. — 6) *Entleerung* (das Geschäft des पापु) H. an. MED. HALĀJ. ÇAT. BR. 14, 5, 4, 11. 7, 8, 12. MBH. 14, 1127. HARIV. 11797. Suçr. 1, 311, 2. BHĀG. P. 3, 6, 20. 5, 11, 10. 7, 12, 27. 11, 12, 19. MĀRK. P. 45, 52. TATTVAŚ. 14. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 74. — 7) *Entlassung* (einer Person), *Verabschiedung*: प्रापोत्सर्ग विसर्गं वा मत्स्यैर्यास्याप्यहं सह MBH. 13, 2666. 5, 6013. असमर्थस्य भृत्यस्य 12, 1238. einer Gattin M. 9, 46. eines Gottes (Idols) VARĀH. BRH. S. 43, 56. — 8) *Befreiung, Erlösung* BHĀG. P. 6, 9, 31. — 9) *das Spenden, Schenken* H. an. MED. UÇANAS bei KULL. zu M. 7, 154. MBH. 2, 2578. 13, 1582. धनानाम् 2872. धन° R. GORR. 2, 83, 21. सादानं हि विसर्गाय सताम् RAGH. 4, 86. RĪGĀ-TAR. 6, 263. अन्नादि° KULL. zu M. 3, 255. — 10) *das Werfen, Schleudern, Abschiessen* ÇĀṆKH. ÇA. 4, 20, 1. नानाशस्त्रविसर्गेः MBH. 1, 1483. 8, 1258. BHĀG. P. 1, 7, 44. 10, 59, 21. वियुद्धिसर्ग Spr. 1238. लाञ्ज° *das Streuen von geröstetem Korn* RAGH. 7, 22. 50, 136. 51, 224 (pl.). 103, 193. अपाङ्गविसर्गवृत्तिः *das Schleudern von Blicken* BHĀG. P. 10, 6, 6. — 11) *das Schöpfen, Erzeugen* BHĀG. 8, 3. MBH. 2, 1927. नवयोग 3, 10666. HARIV. 53. 362. 1901 (sg. die neuere Ausg.). BHĀG. P. 3, 8, 33. 6, 17, 23. 9, 8, 21. लोक° 3, 8, 32. प्रज्ञा° 2, 9, 18. 29, 4, 30, 15. 6, 4, 17. 12, 2, 22. गुणापायविसर्गस्तत्त्वा 6, 4, 29. Neben सर्ग (der primitiven Schöpfung durch

Brahman) so v. a. *secundäre Schöpfung, die Schöpfung im Einzelnen durch Puruṣa* BHĀG. P. 2, 10, 1. 3. 12, 7, 9. 12. — 12) *Schöpfung in concretem Sinne, Erzeugniss*: गुणा° BHĀG. P. 5, 1, 7. 37. 7, 9, 12. so v. a. *Nachkommenschaft* 6, 17. तेषां विसर्गाश्चत्वारः HARIV. 2000. — 13) *der Erzeugende, Hervorbringende, die Ursache* BHĀG. P. 7, 9, 22. — 14) *das männliche Glied* (= मेरु Comm.) BHĀG. P. 10, 63, 36. — 15) *Visarga, der am Ende von Wörtern erscheinende Hauch* (s. विसर्जनीय) H. an. MED. ÇAUT. 2. Ind. St. 8, 215. N. 1. 10, 438. N. 2. P. 1, 1, 9. Schol. 8, 2, 70. V&rtt. 2. Schol. Verz. d. Oxf. H. 162, a, 4. 164, a, No. 360. fg. 163, b, No. 367. 171, b, 3. 4. 350, b, No. 824. BHĀG. P. 6, 8, 8. neben बिन्दु unter den Beinn. Çiva's MBH. 13, 1241. विसर्गलुप्त n. *das Fehlen des Visarga* PRATĀPAR. 62, b, 6. लुप्तविसर्गक dass. 64, b, 4. लुप्ताहृतविसर्गते SĀH. D. 575. — 16) = अयम्भेदो विभावसोः MED. the southern course (of the sun) WILSON. — Die Bed. *light, splendour* bei WILSON beruht auf einer falschen Auffassung von वर्चस् (Ausleerung) in H. an. — Vgl. गो°, लोक°, वाग्विसर्ग (das Reden, Sprechen BHĀG. P. 1, 5, 11 = 12, 12, 51). विसर्गचुम्बन n. *Abschiedskuss* RAGH. 19, 29.

विसर्गिक s. u. विसर्गिन् 2).

विसर्गिन् (von विसर्ग) adj. 1) *spendend, schenkend*: संचयान्न विसर्गी स्याद्वाङ्मा MBH. 12, 4386. — 2) *schöpfend*: मतिं लोकविसर्गिणीम् MBH. 12, 13522. °विसर्गिकीम् auf das Schaffen der Welt gerichtet ed. Bomb.

विसर्जन (von सर् mit वि) 1) m. pl. N. pr. eines Geschlechts BHĀG. P. 14, 30, 18. — 2) f. ई Bez. einer der drei Falten des Afters (die Entleerende) Suçr. 1, 258, 11. — 3) n. proparox. a) *das Aufhören, Ende; das Aufhörmachen, Entfernung*: रजसः RV. 5, 59, 8. व्रतस्य ÇĀṆKH. ÇA. 2, 13, 7. KAUC. 42. 68. व्रत° HARIV. 14100. — Nir. 10, 9. — b) *das Loslassen, Freiwerden*: der Stimme VS. 1, 15. ÇAT. BR. 4, 1, 4, 8. KĪTJ. ÇA. 4, 10, 6. 7, 4, 15. P. 8, 3, 110. Schol. — c) *das Entleeren*: ध्रुवतस्य RV. 8, 61, 11. — d) *das Verlassen, Aufgeben, Fahrlassen*; = परित्याग MED. n. 206. रथस्य, शस्त्रापाम् MBH. 7, 9014. अनिष्टानां च (so ed. Bomb.) संसर्गादिष्टानां च विसर्जनात् 11, 85. देह° RAGH. 8, 25. — e) *das Entlassen, Vonsichgeben*: वसुवृष्टि° RAGH. 9, 6. विपमूत्रस्य M. 4, 48. 109. — f) *das Entlassen, Verabschieden* (einer Person); = संप्रेषण MED. JĀṆ. 1, 251. MBH. 3, 2847. 5, 6013. R. 1, 3, 13 (7 GORR.). 37. R. GORR. 1, 3, 31. 34. fg. 4, 47. 2, 51 und 122 in der Unterschr. ÇĀK. 97, 10. KATHĀS. 70, 62. MĀRK. P. 30, 10. KULL. zu M. 3, 265. Verz. d. Oxf. H. 79, a, 29. मृत्युप्यपराधे स्त्रीणां विसर्जनं दण्डः VER. in LA. (III) 11, 16. *das Entlassen eines Gottes (eines Idols)* Verz. d. Oxf. H. 103, b, 22. गो° *das Entlassen der Kühe aus dem Stalle, das Hinaustreiben derselben auf die Weide* HALL in der Einl. zu VĪSAVAD. 30. — g) *das Spenden, Schenken* AK. 2, 7, 28. H. 386. MED. सक्तुप्रस्थ° Spr. 2462. — h) *das Schleudern, Abschiessen*: इषीकास्त्र° R. 2, 96 (105 GORR.) in der Unterschr. — i) *Erschaffung* RV. 10, 129, 6. concret *Schöpfung*: त्रयां सृष्टमिदं विश्वं धातुर्गुणविसर्जनम् BHĀG. P. 10, 16, 57. — Vgl. मल°, वाग्विसर्जन.

विसर्जनीय 1) am Ende eines comp. adj. von विसर्जन, z. B. व्रत° ÇAT. BR. 5, 5, 2. — 2) (von सर् mit वि oder von विसर्जन) m. (sc. वर्षा) *der am Ende von Wörtern erscheinende Laut, Bez. des Hauches* (der nach